

Obsah

Předmluva k českému vydání (ing. Miroslav Hrnčíř, CSc.) 11

Kindlebergerovo místo v buržoazní teorii (13), Metodologická a ideologická omezení a rozpory Kindlebergerova díla (15), Smysl a význam českého překladu *Světové ekonomiky* (21)

CHARLES P. KINDLEBERGER SVĚTOVÁ EKONOMIKA 25

Kapitola 1 Studium světové ekonomiky 27

Mezinárodní obchod a ekonomie (27), Tradice mezinárodního obchodu (27), Problémy světové ekonomiky (28), Meziregionální obchod versus mezinárodní obchod (29), Mobilita výrobních faktorů (30), Rozdílnost peněz (31), Rozdílnost národní politiky (32), Oddělení trhů (33), Politicky odlišné jednotky (33), Národní hospodářský život (34), Rozšiřování hospodářských a politických jednotek (35), Struktura knihy (35), Shrnutí (36), Bibliografická poznámka (36)

ČÁST I TEORIE MEZINÁRODNÍHO OBCHODU 39

Kapitola 2 Čistá teorie mezinárodního obchodu: nabídka 41

Zákon komparativních výhod (41), Křivky výrobních možností (43), Konstantní náklady (45), Rostoucí alternativní náklady (47), Poměry faktorů (50), Obchod a efektivnost faktorů (52), Vyrovnání cen faktorů (53), Rostoucí výnosy (54), Shrnutí (57)

Kapitola 3 Čistá teorie mezinárodního obchodu: poptávka 58

Zákon reciproční poptávky (58), Marshallovy-Edgeworthovy křivky nabídky (59), Grahamův útok (63), Indiferenční křivky (64), Směnné relace (67), Různé záliby (69), Totožné faktory a totožné záliby (70), Všeobecná rovnováha (70), Shrnutí (71)

Kapitola 4 Komparativní statika obchodu: změny v zálibách, vybavení faktory a technologií 73

Statická povaha komparativních výhod (73), Změny v zálibách (73), Změny ve vybavení faktory (75), Technologická změna – získání zavedených zboží levněji (79), Faktorový růst a technologická změna (80), Změny v technologii u nových zboží (81), Shrnutí (84)

Kapitola 5 Obchod a růst v rozvojové ekonomice 86

Obchod a růst v rozvojové ekonomice (86), Vývozem stimulovaný růst v rozvíjejících se zemích v 19. století (86), Vývozem stimulovaný růst ve vedoucích průmyslových zemích (88), Vývozem stimulovaný růst v dnešních vyspělých zemích (88), Směnné relace (89), Engelův zákon, orientovaná změna v množství výrobních činitelů, technický pokrok a monopol (92), Vliv vnitřních podmínek (93), Substitutece dovozu (97), Shrnutí (98)

Kapitola 6 Dopravní náklady a teorie alokace 100

Dopravní náklady a cenová rovnice (100), Dopravní náklady v dílčí rovnováze (101), Účinek dopravních nákladů (104), Zdůvodnění dopravních nákladů (106), Zboží orientované na dodávku (108), Orientace na trh (109), Neorientovaná odvětví (111), Teorie alokace (112), Shrnutí (112)

ČÁST II OBCHODNÍ POLITIKA 115**Kapitola 7 Obchodní politika – cla 117**

Osm účinků (117), Protekcionistický účinek (117), Účinek na spotřebu (120), Celní továrny a efektivní míra ochrany (121), Účinek na státní příjmy (123), Přerozdělovací účinek (124), Mikroekonomické argumenty (126), Účinek na směnné relace (127), Konkurenční účinek (132), Důchodový účinek a účinek na platební bilanci (133), Kennedyho kolo (134), Vzájemné působení účinků (136), Alternativa cla (136), Shrnutí (137)

Kapitola 8 Kvantitativní a devizová omezení, státní obchodování, hospodářské války a obchod mezi Východem a Západem 139

Účinky kvantitativních omezení (139), Prvotní příčiny dovozních omezení (141), Kvantitativní omezení, cla a monopol (143), Platební bilance (143), Jiné příčiny devizových omezení (144), Státní obchodování a neobchodování (145), Obchod mezi socialistickými zeměmi (146), Hospodářské války (147), Obchod mezi Východem a Západem (149), Shrnutí (151)

Kapitola 9 Cenová diskriminace a kartely 153

Druhy konkurence (153), Cenová diskriminace mezi jednotlivými trhy (154), Cenová diskriminace (155), Diskriminující monopolní kupující (156), Režijní náklady (157), Cenová diskriminace a politika (159), Dumping a obrácený dumping (161), Obchodní omezení proti dumpingu (163), Systém základního bodu (164), Kartely (168), Kartelová politika (170), Shrnutí (172)

Kapitola 10 Obchodní politika v zájmu rozvojových zemí 174

Stabilizace cen komodit (174), Finanční nástroje (179), Komoditní kartely (181), Preference pro průmyslové výrobky (182), Vzájemnost výhod versus nediskriminace (184)

Kapitola 11 Ekonomická integrace 186

Teorie celní unie (186), Dynamické účinky celní unie (193), Ekonomická integrace (195), Některé menší problémy celních unií a oblastí volného obchodu (197), Zvláštní režim pro zemědělství v EHS (199), Regionální integrace mezi rozvojovými zeměmi (199)

Kapitola 12 Argumentace pro volný multilaterální obchod 203

Přednosti cenového systému (203), Závady cenového systému (204), Alternativy cenového systému (206), Efektivnost a blahobyt (207), Argument ve prospěch multilaterálního obchodu (212), Podmínky potřebné pro volný obchod (212), Teorie druhého nejlepšího (213), Důkazní břemeno (214), Společenské cíle versus ekonomické cíle (215), Shrnutí (216)

ČÁST III MEZINÁRODNÍ ALOKACE ZDROJŮ: ZDANĚNÍ A MIGRACE 219**Kapitola 13 Mezinárodní zdanění 221**

Základy veřejných financí (221), Činnost státu a srovnatelná výhoda (222), Dopad rozdílu v daňových systémech I: Obchod, domácí podniky, faktory bez pohybu (222), II: Obchod, mezinárodní společnosti, faktory bez pohybu (226), III: Daňové rozdíly a pohyby faktorů (230), Shrnutí (231)

Kapitola 14 Mezinárodní pohyb pracovních sil 234

Mezinárodní trh práce (234), Modely pohybu pracovních sil (235), Evropský trh práce (238), Prospívá vystěhovalectví mateřské zemi? (239), Prospívá přistěhovalectví hostitelské zemi? (242), Kosmopolitní migrační politika (244), Technická pomoc (245), Svoboda pohybu a společenská integrace (245), Shrnutí (246)

ČÁST IV VYROVNÁVACÍ PROCES 249**Kapitola 15 Cenový mechanismus vyrovnávacího procesu 251**

Kolísavý devizový kurs (251), Křivky přebytečné poptávky a nabídky (253), Pokles kursu měny (255), Marshallova-Lernerova podmínka (256), Marshallovska geometrie (258), Nestálá rovnováha (260), Optimismus a pesimismus v názoru na pružnost (261), Směnné relace a pokles kursu (262), Dílčí pružnosti versus úplné pružnosti (263), Změny cen a pevné měnové kursy (264), Shrnutí (264)

Kapitola 16 Změny důchodu a mezinárodní obchod 266

Předpoklady (266), Dovozní funkce (267), Sklony Spojených států (269), Vývoz a národní důchod (269), Multiplikátor v uzavřené ekonomice (270), Multiplikátor obchodu – s vyloučením investic a úspor (272), Multiplikátor zahraničního obchodu – s úsporami (274), Změna důchodu a platební bilance (276), Zahraniční účinek (277), Úhrn mezních sklonnů k dovozu (283), Nabídka oběživa (284), Shrnutí (284)

Kapitola 17 Vzájemné působení důchodu a ceny 286

Předpoklady (286), Účinky devalvace na platební bilanci a na důchod (286), Pokles kursu při plné zaměstnanosti (288), Devalvace měny, strukturální inflace a přerozdělení důchodu (290), Pohyblivé devizové kursy při vyrovnané platební bilanci (291), Změna produktivity (293), Změny důchodu a cen v zahraničí (294), Pružnosti versus absorpce (296)

Kapitola 18 Proces převodu 299

Proces převodu (299), Klasický mechanismus (300), Nedostatky klasického názoru (301), Moderní teorie (302), Vypůjčování peněz pro zvýšení likvidity (306), Směnné relace a převod (307), Směnné relace a změny důchodu (307), Směnné relace a pružnosti nabídky (309), Shrnutí o směnných relacích (310), Slepice nebo vejce (311), Převod v reálném světě (311), Shrnutí (318)

ČÁST V POHYBY KAPITÁLU 321**Kapitola 19 Pohyby krátkodobého kapitálu 323**

Druhy pohybů kapitálu (323), Krátkodobé úvěrové dokumenty a držitelé (324), Krátkodobé pohyby a zlato (325), Zlato a množství peněz (325), Krátkodobé pohyby a peníze (326), Primární a sekundární změny v penězích (328), Úloha obchodních bank (330), Peněžní trh (331), Další možnosti (332), Krátkodobý kapitál, spekulace a úroková míra (332), Destabilizační pohyby (334), Stabilizační fondy (335), Stabilizační fond Spojených států (337), Sterilizace zlata (337), Basilejská dohoda (338), Obchody ústřední banky s termínovými devizami (339), Měnová kontrola (340), Pohyby kapitálu za papírového standardu (341), Statistický výklad (342), Shrnutí (342)

Kapitola 20 Dlouhodobý portfolio kapitál 344

Dlouhodobý dluh (344), Zahraniční a domácí investice (346), Institucionální struktura půjčování (347), Státní kontrola (349), Stabilizační půjčky (350), Výpůjčky na financování dovozu (351), Vázané půjčky (353), Projektová základna pro půjčky (354), Schopnost absorbovat kapitál (355), Anticyklické půjčky (355), Cyklický model půjček (356), Kumulace půjček (358), Potřeba vypůjčovat si úrok (360), Poměr dlužnické povinnosti (362), Shrnutí (363)

Kapitola 21 Přímé investice 365

Teorie přímých investic (365), Monopolistická konkurence (366), Platební bilance investující země (368), Dopad na platební bilanci hostitelské země (371), Vykořisťování rozvojových zemí (373), Mezinárodní společnost (374), Efektivnost a státní příslušnost (376), Harmonizace státní politiky (378), Shrnutí (378)

Kapitola 22 Mezivládní hospodářská pomoc 381

Vymezení hospodářské pomoci (383), Půjčka a pronájem, vzájemná pomoc a vojenská podpora (385), UNRRA a pomoc na ni navazující (386), Exportní a importní banka a angloamerická finanční dohoda (386), Trumanova doktrína a Marshallův plán (387), Vojenská pomoc přímá a nepřímá (388), Technická spolupráce a rozvojová pomoc (389), Problémy mezivládní pomoci (390), Pomoc na vymezené účely nebo nespecifikované poskytování zdrojů? (391), Přiměřená výše pomoci (392), Nepřímá pomoc (394), Podmínky pomoci (396), Půjčky versus dary (399), Bilaterální versus regionální versus mezinárodní řízení (400), Rozdělení břemene pomoci (401), Shrnutí (403)

ČÁST VI ROVNOVÁHA PATEBNÍ BILANCE A MEZINÁRODNÍ MĚNOVÉ USPOŘÁDÁNÍ 405**Kapitola 23 Devizový trh 407**

Funkce devizového trhu (408), Mezinárodní clearing (408), Úvěrová funkce (410), Eurodolarový trh (411), Funkce zajištění proti devizovým rizikům (413), Arbitráž (415), Devizový kurs (416), Typy intervence (418), Devizový trh a platební bilance (420), Shrnutí (421)

Kapitola 24 Platební bilance 423

Účel (423), Definice (423), Ekonomické transakce (424), Účtování platební bilance (425), Bilance uvnitř celku (425), Obchodní bilance (426), Bilance běžného účtu (426), Základní bilance (427), Bilance obvyklých transakcí (428), Bilance vyrovnávaná transakcemi veřejných institucí (429), Autonomní položky versus kompenzační (430), Bankéř versus obchodník (431), Údaje (433), Bilance zadluženosti (436), Shrnutí (437)

Kapitola 25 Poruchy rovnováhy 440

Rovnováha (440), Teorie parity kupní síly (440), Fundamentální nerovnováha (443), Typy nerovnováhy (443), Inflation (444), Nadhodnocení po přerušení obchodu (445), Cyklická dráha důchodu (445), Funkce důchodových pružností (446), Vytvářející se průběh cyklických kolísání (447), Chronická nerovnováha (447), Technologická změna (450), Strukturální nerovnováha na úrovni zboží (451), Strukturální nerovnováha na úrovni faktorů (452), Nadměrné pohyby kapitálu (453), Shrnutí (455)

Kapitola 26 Národní a mezinárodní opatření k nápravě nerovnováhy 458

Opatření pro kvazivyrovnávání (458), Přesunutí výdajů a změny výdajů (459), Vnitřní a vnější rovnováha (459), Měnová a fiskální politika (462), Vyrovnávání při všeobecné rovnováze (463), Financování nerovnováhy (465), Prostředky financování (466), Mezinárodní měnový fond (466), Vyrovnávací platby v rámci účtu dlouhodobého kapitálu (467), Náklady vyrovnávání a financování (469), Rozdělení nákladů a odpovědnosti za nerovnováhu mezi deficitními a aktivními zeměmi (471), Shrnutí (472)

Kapitola 27 Mezinárodní měnové uspořádání 474

Vyrovnávání, likvidita a důvěra (474), Devizová pružnost (474), Kanadský pružný kurs (477), Optimální měnová oblast (477), Systém pevného devizového kursu (479), Adekvátnost rezerv pro

likviditu (479), Důvěra (481), Triffinův plán (482), Rezervní jednotky (483), Vlastní rezervy versus vypůjčené a krize (485), Likvidita a mezinárodní finanční zprostředkování (485), Shrnutí (487)

Kapitola 28 Mezinárodní ekonomický systém 489

Klasický systém (489), Maximalizace národního důchodu (489), Vytváření mezinárodního ekonomického systému (490), Koordinování národního postupu (491), Kodifikace versus vývoj (493), Mezinárodní ekonomická integrace (494), Národní versus mezinárodní politika (495), Shrnutí (497)

DODATKY 499

Dodatek A ke kapitole 2 Vybavení výrobními faktory, technologie a výrobní možnosti 501

Odvození transformační křivky z produkční funkce a z množství výrobních faktorů (501), Alternativní náklady versus reálné náklady (505)

Dodatek B ke kapitole 2 Vyrovnání cen výrobních faktorů 507

Vyrovnání cen výrobních faktorů (507), Empirické zkoumání principu vyrovnávání cen výrobních faktorů (512)

Dodatek C ke kapitole 3 Vztah nabídkové křivky ke křivce výrobních možností a k indifferenčním křivkám spotřeby 514

Dodatek D ke kapitole 7 Optimální celní sazba 520

Dodatek E ke kapitole 8 Monopolní účinek kvantitativní restrikce 523

Dodatek F ke kapitole 15 Marshallova—Lernerova podmínka 525

Účinky devalvace na obchodní bilanci země A vyjádřenou v peněžních jednotkách země B (526), Účinky devalvace na obchodní bilanci země A vyjádřenou v peněžních jednotkách země A (528), Účinky devalvace při méně než nekonečně pružné nabídce (530), Matematická poznámka (531)

Dodatek G ke kapitole 16 Multiplikátory zahraničního obchodu 533

Funkční vztahy a rovnice (534), Základní model (535), Multiplikátor zahraničního obchodu bez vnějšího odrazu (537), Multiplikátory zahraničního obchodu s vnějším odrazem (538), Hospodářskopolitické úvahy (540)

Dodatek H ke kapitole 23 Termínový devizový trh 543

Termínový devizový trh (543), Pokrytí běžných bilanci (544)

Věcný rejstřík 549